

Äidiksi halunnut

Stiina Hänninen on toiminut sijaisäitinä yli kymmenen vuotta ja kasvattanut tuona aikana seitsemän lasta.

Teksti Raili Mykkänen
Kuvat Raili Mykkänen

Stiina Hänninen on sinkku, eikä hänellä ole biologisia lapsia. Hän toimii sijaisvanhempana teini-ikäisille pojille, koska suurin osa sijoitettavista teini-ikäisistä on poikia. Viisitoistavuotias saattaa ulkoiselta olemukseltaan olla miehen raamit täyttävä ilmestys, mutta silti hän ei halua olla sijaisvanhemman luona ilman aikuisseuraa tai hänen on mahdotonta kulkea omin päin kouluun – ja juuri näiden hauraimpien kohtien äärellä lapsi tarvitsee rehtiä aikuista.

– On tärkeä muistaa, että nuoren on mahdollista elää uusi lapsuus sijaisperheessä. Nuoret ovat elastisia ja he voivat eheytyä. Silloin heillä on joka tapauksessa parempi ennuste tulevaisuuden suhteen sijoituksen kautta kuin ilman sijoittamista, kun heissä on alulle saatettu eheytyksen kokemus, Stiina Hänninen sanoo.

Jossain kohtaa jokainen sijoitettu nuori tekee sen valinnan, ollako enemmän biologisen perheen kaltainen vai ollako enemmän sijoitusperheen kaltainen. On normiperheen teiniin verrattuna iso prosessi valita, kummanlaisen elämän arvoinen itse on.

ON OLTAVA REALISTI sen suhteen, mihin hyvä perhehoito ja sosiaalityö yhdessä kykenevät. Tyypillinen sijoitettu on yli 10-vuotias yksinhuoltajaäidin poika, joka on noin nelivuotiaasta saakka ollut lastensuojelun asiakkaana. Pojilla on usein levottomuutta, keskittymiskyvyttömyyttä ja erilaisia oppimisvaikeuksia. Eikä hankaluuksiin "ajautumisen taito" tee asetumisesta ainakaan helpompaa.

– Olen 150 senttiä pitkä tohtorinhattu päässä, joten aikuisuus on minun valttini. Mitä nopeammin keksin keinon, kuinka vasta saapunut nuori voi hyväksyä välittämiseni, sen paremmin meillä tulee menemään. Välittäminen vahvistaa lapsen rohkeutta paljastaa tarvitsevuutensa. Esimerkiksi tietyn bändipaidan hankkiminen voi olla järisyttävä osoitus nuoren arvostamisesta. Kuuntelemisen herkkyyden on tärkeä taito sijaisvanhemmalle, Stiina Hänninen sanoo.

– Kaikki nämä nuoret arvostavat hyvää kotiruokaa, siisteyttä, ja sitä, että sijaisvanhempi on aina ajokunnossa ajaessaan. Sitä, ettei mihinkään tunteeseen tai kränään liity humalaa tai krapulaa. Lapsesta sitten riippuu, missä vaiheessa hän uskaltaa tuoda omia tarpeitaan näkyväksi.

SANALLINEN TAITO ja kielellinen nokkeluus kehittyvät, kun sanaillaan. Pojista on tullut nokkelia kuulemaan the hetki. Kuten seuraava tilanne kertoo. Stiina ”Kun nyt olet siinä, räppää valot päälle.” ”Okei”, sanoo nuori ja alkaa räpätä valokatkaisija-räppiä.

Sen sijaan toisenlaisen sanaleikin sijoitettu nuori osaa usein jo entuudestaan. Se on valehtelun taito. Stiina Hännisen mukaan teini-ikäiset sijoitetut valehtelevat usein tullessaan. Näpistäminenkin voi luonnistua. Alkuunsa kaverit omivat tavarat ja kulkevat koputtamatta ovista. Henkilökohtaisesta hygieniasta ei ole tarvetta huolehtia. Läksyjen teko ei ole päivän sana.

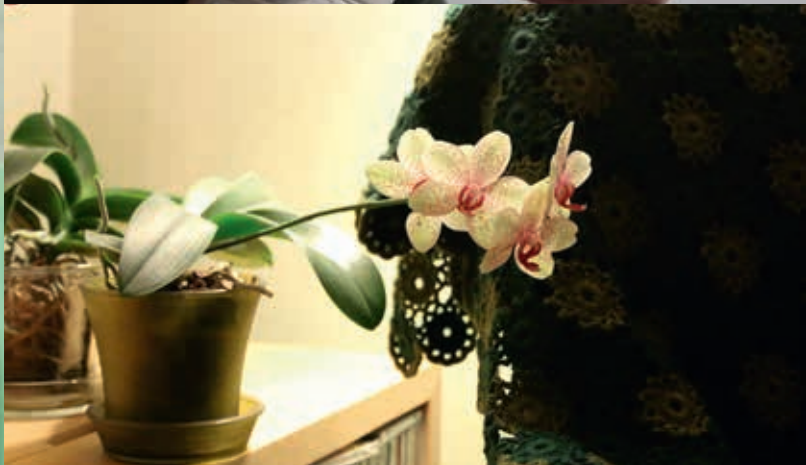
– Tästä se lähtee, suhteen luominen, tavoille asettuminen, arvojen uudelleen määrittäminen. Kuten se, ettei kysyminen ole kylläämistä vaan huolenpitoa. Näin tapakeskustelut meillä aloitetaan.

AIKUISEN ON tunnettava itsensä, sillä ellei hän jaksa arkea tai lasta, koko homma romuttuu. Stiina Hänninen sanoo, että neljä sijaisvanhemmuuden vuotta meni, ennen kuin hän oppi tuntemaan itseään siinä määrin, että tajusi mikä on relevanttia ja mikä ei. Silloin hän osti tila-auton ja lakkasi kiskomasta pulkalla viiden hengen kauppakasseja marketista kotiin.

– Tässä perheessä lapset ovat minun hyvinvointini varassa. Olen haluamalla halunnut jokaisen lapsen, ja pyytämällä pyytänyt saada vielä yhden, ja lupaamalla luvannut jaksavani. Kyllä minua puskee eteenpäin tämä tarpeeni olla äiti. Eikä ole häpeä huolehtia omasta jaksamisestaan ostamalla palveluja.

SIJOITETUT LAPSET ovat kadehtineet toisiltaan oikeastaan vain sitä, jos jollain on osaava, välittävä sosiaalityöntekijä, joka kotikäynnillä keskittyy lapsen kanssa keskusteluun kaikessa rauhassa. Sellaisen sossun kanssa lapsen on mahdollista kertoa mitä oikeasti toivoo tai ei toivo läheisten tapaamiselta, tai millaista hänellä todella on sijaisperheessä. Usein ammatti-ihmisillä on kuitenkin kiire.

– Tarvittaisiin laki velvoittamaan ”jokaisen lapsen kuulemista”, alleviivaa Stiina Hänninen. 🍷

Viiden teinipojan sijaisvanhempana toimiva Stiina Hänninen on kirjoittanut sijaisvanhemmuudesta kirjan Rakasta, kärsi ja uskalla.

